

2 Bolje starosno osiguranje
Unia se zalaže svim svojim sredstvima

3 Azbest je najštetnija materija
Unia daje svoj doprinos protiv azbesta

4 Doprinosi za starosno osiguranje
Obaveza plaćanja doprinosa i za penzionere

Broj 1 | veljača 2020 | Srpski / Hrvatski / Bosanski

Dodatak «work» novinama | Redakcija T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

Inicijativa za 13. AHV penziju

Naš rad zaslužuje dobre penzije

Ojačati starosno porodično osiguranje – osigurati penziju u starosti

Onaj ko je cijeli život radio zaslužuje da u starosti od svoje penzije dostojanstveno živi. U principu se većina ljudi slaže sa ovim. Međutim, starosno osiguranje stoji pred velikim izazovima, a situacija se zaoštrava. Jer penzije se smanjuju – iako privreda raste.

Gabriela Medici, SGB

Sve manje penzije...

U posljednjih 70 godina samo jednom se desilo generalno povećanje AHV penzija. Od tada su penzija prilagođavane samo po tzv. mješovitom indeksu. Time one zaostaju za platama. Sve više premije zdravstvenih osiguranja proždiru sve veći dio AHV penzije, a za život ostaje sve manje. U drugom stubu se, s druge strane, sve više uplaćuje. Uprkos tome penzije penzionih osiguranja iz godine u godinu opadaju. Sve više osiguranika danas revoltirano može da zaključi da mora uplaćivati sve više u drugi stub, kako bi onda na kraju dobijalo sve manje. Uz to mnoge žene uopšte nisu osigurane u drugom stubu, ili dobijaju samo izuzetno male PK penzije.

Izazivanje straha

Istovremeno poslodavci, banke i osiguranja žele da nas uvjere u to da AHV stoji pred finansijskim kolapsom. Vrše pritisak da se

penzije umanje, a starosna granica za odlazak u penziju odloži. Oni time u stvari samo žele da prodaju što više proizvoda 3. stuba. Jer od toga oni zarađuju. Od AHV-a ne. Čak naprotiv: oni koji najbolje zarađuju AHV-u uplaćuju mnogo više para nego što će ikada dobiti kroz penziju. Samo u AHV-u oni i poslodavci finansiraju penzije molerki i prodavaca. U 3. stubu je svaka osoba za sebe.

Kontraofanziva sindikata

Ustav nam po pitanju starosnog osiguranja već gotovo 50 godina jasno govori da penzije treba da nam omoguće dostojanstven život u starosti. Ali u realnosti smo sve dalje od toga. Narednih godina će se odlučiti da li će bogata Švajcarska sebi obezbijediti dostojanstveno, solidarno starosno osiguranje, ili će banke i osiguranja pobijediti sa njegovom priželjkivanom privatizacijom. Zbog toga Švajcarski savez sindikata (SGB) pokreće inicijativu za

8. mart – angažujmo se za 13. AHV penziju

AHV je posebno važno za žene: jer samo AHV pri obračunavanju penzije uzima u obzir vaspitanje i čuvanje djece. A kako žene često rade samo dio radnog vremena, teško im je da uštede za dostojanstvenu penziju u drugom stubu. Zbog toga su žene upućene na AHV!

Žene ne zaslužuju samo veće plate, nego i veće penzije: recimo DA 13. AHV penziji!

8. marta će se održati razne akcije: prijavite se u Uniji u svojoj regiji, planira se mnogo toga!

13. AHV penziju. Jer onaj ko je radio cijeli život, zaslužuje dobru penziju. Inicijativa je jednostavna ali ubojita: zahtijeva 13. AHV penziju, isto onako kako za mnoge postoji 13. plata. Kada se preračuna na mjesečnom nivou, to predstavlja povećanje za 8,33%. Za jednu porodicu, da kažemo vozača tramvaja, njegovu suprugu koja radi pola radnog vremena u Coop-u i njihovo dijete, to mjesečno iziđe oko 300 franaka više. Inicijativa osim toga predviđa da i primaoci EL-a profitiraju od 13. penzije. Posebno bi najsiromašniji

penzioneri i penzionerke trebalo da osjete poboljšanje.

Poboljšanje za žene i osobe s niskim primanjima

Ovo povećanje AHV penzija je najbolji put da se što prije poboljša neizrecivo loša situacija osoba sa niskim primanjima, kao i žena u penziji. Zbog toga je povećanje penzija pravi socijalni odgovor. Posebno za žene, godinu dana nakon uspješnog štrajka, ovo predstavlja već dugo potreban, konkretan napredak za penzije žena!

Editorial

Draga kolegice, dragi kolega,

ratovi i jad izbjeglištva, alarmantno stanje klime, sve manje penzije, ugroženi poslovi – ovakvi naslovi mogu unijeti strah. Ali strah je loš savjetnik. Strah je politički kapital velikih sumanutih vođa i desničarskih demagoga koji se sve više množe.

Znamo to već dugo: strah je bio gorivo za uspon ksenofobične SVP do najveće partije u Švajcarskoj. I sada nam opet slijedi jedna ovakva kampanja straha. Svojom «Inicijativom o napuštanju» SVP želi da ukine slobodu kretanja, a sa njom i sve prateće mjere za zaštitu plata i kolektivne ugovore. Želi da točak vremena zavrti unazad i vrati nas na diskriminišući sistem kontingenata. Pritisak na plate, pojačana konkurencija i rad na crno bile bi samo neke od posljedica. Ovome se mogu radovati samo najgori izrabljivači i preduzeća sa damping platama.

Time sam spomenula najveći politički izazov tekuće godine. Prihvatanje ove inicijative bilo bi katastrofalno za sve zaposlene. To po svaku cijenu želimo da spriječimo. Naša kampanja «Smanjenje plata, ukidanje prava? NE inicijativi SVP!» polako se pokreće. Svaki glas, svaki kontakt, svaki razgovor doprinosi jasnom NE 17. maja. Računam i na tvoju podršku.

I osim toga nam je poslovna godina prepuna. Za to se neće pobrinuti samo politički važne teme kao što je naša inicijativa za 13. AHV penziju, štrajk za klimu 15. maja i kampanja za jednakost plata, već prije svega i naša velika kampanja za plate uz nacionalnu demonstraciju za plate 19. septembra. I tamo će nam biti potreban taj doprinos. Jer samo zajedno razvijamo jedinu snagu koja pobjeđuje strah i daje nadu za bolju budućnost: solidarnost!

Vania Alleva predsjednica sindikata Unia

Kratke vijesti

Obrazovanje za migrantkinje i migrante u ugostiteljstvu. Za bolje šanse na radnom tržištu!

Obrazovni projekat Integresso radnicima sa nekim stranim jezikom kao maternjim nudi utvrđivanje njihovih poslovnih mogućnosti i poboljšava pristup stručnom i dodatnom obrazovanju, a time i šanse na tržištu rada. U ovom obrazovnom programu predviđeno je utvrđivanje poslovnih mogućnosti, nadoknađivanje osnovnih kompetencija i individualni koučing. Učesnici za ovaj obrazovni komplet plaćaju 250 franaka, članovi i članice Unije samo 100.

Zainteresovani?

Dođite na neki od naših informativnih događaja!
Bern: ponedjeljak, 17.02.2020, 15.00–17.00h, ECAP Bern, Freiburgstrasse 139 c
Biel: srijeda, 19.02.2020, 18.00–20.00h, ECAP Biel, Spitalstrasse 11

Dalje informacije na www.integresso.ch ili u:
ECAP Bern, tel. 031 381 81 33, jsoldo@ecap.ch
Unija Bern, tel. 031 385 22 22, bern@unia.ch

Koliko migracije se krije u nama? Izložba «Homo migrans. Dva miliona godina na putu»

Bernski istorijski muzej do 28.06.2020. prikazuje izložbu «Homo migrans. Dva miliona godina na putu». Putovanje počinje sa prvim ljudima u Africi, pokazuje početak njihovog širenja po cijelom svijetu prije dva miliona godina i vodi do sadašnjosti u Švajcarskoj. Pored velikih migracija koje su oblikovale Švajcarsku predstavljene su i price i sudbine ljudi koji su migrirali.

Koliko migracije se krije u meni? Ovo pitanje prati posjetiteljke i posjetitelje na obilasku izložbe i poziva ih da se suoče sa temom migracije i u istorijskom kontekstu, ali i u odnosu na sopstvenu životnu priču i porijeklo. Jer migracija je u istoriji čovječanstva bila i ostala sasvim normalna.

Analiza SGB-a: solidarnost je preduslov za budućnost demokratije

Sve izrazitije ekonomski liberalni smjer socijalne i ekonomske politike u proteklih 30 godina u Švajcarskoj je doveo do desolidarizacije. To je rezultat analize koju je sproveo Švajcarski savez sindikata (SGB). Zahvaljujući sindikalnim ofanzivama u slučaju kolektivnih ugovora i minimalaca, ali i zahvaljujući odbrambenoj borbi u slučaju starosnih penzija, moglo je da se spriječi pogoršanje, za razliku od većine drugih zemalja. I u 2020. sindikati nastupaju ofanzivno: za jačanje AHV-a pokretanjem inicijative za 13. AHV penziju u martu, kao i za BVG kompromis socijalnih partnera za bolju penzionu situaciju žena, zaposlenih na dio radnog vremena i sa niskim primanjima, kao i protiv slabljenja prijedloga Saveznog vijeća u vezi sa uskraćivanjem rada starijim nezaposlenima. Potrebno je više solidarnosti u socijalnim pitanjima i sindikati se za to i zalažu.

Novi delegati migracije u centralnom odboru Megafon migracije u Uniji

Unijina Migracija je u centralnom odboru ponovo zastupljena punom delegacijom. Već na prvoj sjednici moglo se diskutovati o važnim temama i kampanjama, a time i spomenuti težnje Migracije.

Emine Sariaslan

Skupština delegata Unije je 7. decembra 2019. izabrala Eleonoru Failla, Emine Sariaslan, Elia Li Votija i Hilmiya Gashija kao predstavnike i predstavnice Migracije u centralnom odboru. Četvoro delegata prethodno je nominovano od strane komisije migracije. Centralni odbor je prošireni izvršni organ Unije koji se sastoji od članova rukovodstva, regionalnih sekretara i odabranih članova sektora i interesnih grupa.

2020: Unija se bori za prava radnika

Na sjednici centralnog odbora decembra 2019. sindikat Unija je odredio svoje ciljeve za 2020. Unija će se i u 2020. zalagati za prava zaposlenih, migranata, ista prava za sve, kao i socijalno i pravedno društvo, a boriti se protiv napada na Zakon o radu, diskriminacije i rasizma.

Migranti u Centralnom odboru sindikata Unia

Borba protiv SVP «Inicijative o napuštanju»

Ove godine je važna borba protiv SVP «Inicijative o napuštanju». Ona želi da ukine Sporazum o slobodi kretanja sa AU. Posljedica bi međutim bila i ukidanje pretećih mjera koje štite naše plate. Bez kontrole i sankcija kolektivni ugovori, koji danas osiguravaju plate i uslove rada dva miliona zaposlenih u Švajcarskoj, više se ne bi mogli primjenjivati. Usvajanje inicijative pokrenulo bi gigantsku spiralu dampinga – sa sve manjim platama, a sve gorim uslovima rada. Zbog toga je ona besprimjeran napad na prava svih radnika.

Štrajkk za klimu

Globalno zagrevanje poprima sve katastrofalnije obrise i zahtijeva brzu reakciju. Unija zahtijeva investicije u ekološki održive sisteme proizvodnje i gradnje, otvaranje radnih mjesta u oblasti «zelene ekonomije», neutralisanje CO2 i jačanje javnog sektora, posebno kada je riječ o saobraćaju i transportu. Stvarni profiteri i izazivači klimatskog haosa trebalo bi da snose troškove prilagođavanja. Troškovi usmjeravanja i transformisanja moraju se u potpunosti vratiti stanovništvu. Unija takođe podržava «štrajk za klimu» 15. maja 2020, koji je objavila «klimatska omladina».

Međunarodna kampanja Unije Zabraniti azbest u cijelom svijetu!

Azbest je opasan materijal: hiljade ljudi je već umrlo zbog njega. Međutim, širom svijeta radnice i radnici i dalje dolaze u kontakt sa ovim kancerogenim materijalom. Zbog toga se Unija zajedno sa Solidar Suisse zalaže za zabranu na svjetskom nivou.

Pepo Hofstetter

U Švajcarskoj je azbest zabranjen već 30 godina. Ali situacija u mnogim drugim zemljama nije takva, prije svega u onim siromašnijim. Azbest se tamo i dalje koristi bez razmišljanja o posljedicama. Velike proizvodne zemlje poput Rusije do sada su uspješno spriječavale zabranu. Sa poražavajućim posljedicama: od bolesti uzrokovanih azbestom svake godine umre preko 100 000 ljudi.

Unija se zbog toga zalaže za zabranu azbesta u cijelom svijetu. Preko humanitarne organizacije Solidar Suisse Unija u mnogim zemljama Azije podržava sindikalne kampanje koje zahtjevaju bolju zaštitu i brigu o ljudima pogođenim bolestima izazvanim azbestom, kao i opštu zabranu njegove upotrebe.

Podrška za rezače brodova

Na primjer u Bangladešu. U lučkom gradu Chittagong oko 100 000 ljudi živi od broskog otpada. Njihov posao spada u najopasnije na svijetu. Oni u najužasnijim uslovima i za mizerne plate rastavljaju teretne brodove, tanke i kruzere i pritom dolaze u dodir sa azbestom. Prema procjenama čak trećina njih oboli od bolesti izazvanih azbestom – tačni podaci ne postoje. Čak i švajcarske broderske kompanije (MSC) svoje brodove šalju u Chittagong na jeftino rasklapanje.

Nezavisni sindikati zalažu se za prava rezača brodova i bolju zdravstvenu zaštitu. Unija i Solidar Suisse podržavaju ovaj važan posao.

«Najopasniji posao na svijetu»: rezači brodova u Bangladešu

Fondovi za odštetu u Švajcarskoj

Uprkos zabrani azbesta u Švajcarskoj i dalje 120 osoba godišnje oboljeva od malignog tumora. Jer bolest može da nastupi i nakon 20 i više godina. I danas važi najveći oprez pri radovima na sanaciji zgrada koje su sagrađene prije 1990. Oboljenja uzrokovana azbestom su u osnovi priznata kao profesionalna bolest. U cilju bolje podrške oboljelima Fond za obeštećenje za žrtve azbesta (EFA) od 2017. nudi psihološko savjetovanje na tri jezika, kao i finansijsku podršku. Fond je otvoren za osobe koje su oboljele jer su u Švajcarskoj imale kontakt s azbestom. Ovo važi čak i ako sada žive u inostranstvu. Informacije: www.stiftung-efa.ch u Uniji u Vašem regionu.

Pravo glasa za strance se razlikuje po kantonu Stranci nemaju svugde isto pravo glasa

Građanske partije na pomen prava glasa za strance postaju crveni od bijesa. Međutim, već 600 opština je dalo zeleno svjetlo. Sada se i Cirihi odvažio na novi korak.

ANNE-SOPHIE ZBINDEN, work, Nr. 1/17. Januar 2020 (skraćeno izdanje)

Ono što u njemačkom dijelu Švajcarske zvuči revolucionarno, u zapadnoj Švajcarskoj je skoro sasvim normalno: opštinsko pravo izbora i glasanja za strankinje i strance. Sada je i ciriški kanton spreman da to razmotri. Konkretno, ciriške opštine bi trebalo da dobiju mogućnost da uvedu opštinsko pravo glasa i izbora za strankinje i strance. Osobe bez švajcarskog pasoša širom Švajcarske već u preko 600 opština mogu da glasaju, biraju i sami budu birani. Prvi kanton koji je uveo opštinsko pravo glasa bio je kanton Jura 1979. Od početka 2000-ih to važi i za Vat, Ženevu i Frajburg. U Juri i Nojenburgu mogu da glasaju čak i na kantonalnim izborima.

Brđani daju primjer

Njemački dio Švajcarske po pitanju prava glasa za strance kaska – sa tri izuzetka: u kantonima Bazel (2005), Graubinden (2003) i Apencel Auseroden (1995) opštine smiju da dopuste strankinjama i strancima da glasaju. U Bazelu se o tome diskutuje sada. U Graubindenu strankinje i stranci mogu da glasaju u preko 20 opština. Kao i u Valsu od 2020. Predsjednik opštine Stefan Schmid kaže: «U Valsu

za razliku od drugih planinskih opština ima mnogo strankinja i stranaca.» Zbog toga je tačno i važno da se oni politički uključe.

Apencel progresivniji

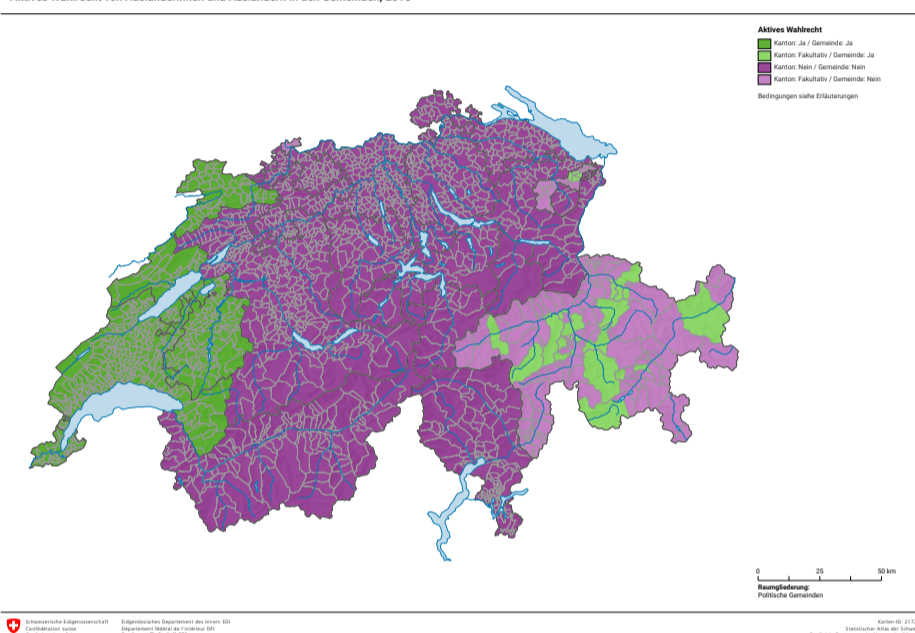
Apencel Auseroden, kanton koji je pravo glasa za žene uveo tek 1989. progresivniji je po pitanju prava glasa za strance. U četiri opštine odrasle osobe bez švajcarskog pasoša već mogu da

učestvuju u političkom odlučivanju: u Valdu, Trogen, Reetobelu i Špajheru

Trnovit put

U Cirihi su poslanici ove težnje već dvaput bacili niz vodu i to 1993. i 2013. I novom pokušaju predstoji trnovit put: sada pravna komisija analizira nacrt, prije nego što on po drugi put dospije pred parlament – a onda i pred stanovništvo.

Aktives Wahlrecht von Ausländerinnen und Ausländern in den Gemeinden, 2018

Stariji radnici preko 50 teško do posla

U Švajcarskoj su dugotrajnom nezaposlenošću najviše pogođeni radnici stariji od 50 godina. Ovaj socijalni problem pogađa mnoge ljude i postaje sve akutniji. U ovoj starosnoj dobi je teško pronaći novi posao, a gubitak posla može imati dramatične posljedice. Unia se zalaze za bolju zaštitu starijih radnika.

Emine Sariaslan

Sa demografskim starenjem stanovništva, broj starijih radnika raste. Svojim iskustvom i znanjem daju važan doprinos dobrom funkcionisanju ekonomije. Međutim ako se radni odnos prekine onda za osobe starije od 50 godina je potrebno mnogo više napora u poređenju sa mladima moraju makar 1,5 puta više da ulože napora za traženje posla. To može imati ozbiljne posledice npr. Ako pravo na naknadu za nezaposlene istekne. Udio primalaca socijalne zaštite u starosnoj kategoriji 50-64 godine je porastao sa 2,5 na 3,2 % između 2011. i 2017. Godine, što rezultira porastu od 28%. Jednom kad stariji ljudi završe na socijalnom teško se mogu vratiti na posao, čak i ako su bolje obrazovani od mladih..

Diskriminacija na tržištu rada

Stariji radnici su često diskriminirani od strane poslodavaca i žrtve su predrasuda. Neke otpuštaju neposredno pred penzionisanje. Razlozi zatoo su veće plate njihovog radnog iskustva veći doprinosi penzijskog fonda ili čak loše zdravstveno stanje kao rezultat dugogodišnjeg rada. U pojedinačnim slučajevima se sortiraju jer njihove kvalifikacije više ne zadovoljavaju potrebe kompanije.

Pravo na rad je osnovno ljudsko pravo

Ovo nije prihvatljivo. Svi bi trebali imati pristup poslu koji im osigurava sredstva za život. Pravo da radite do penzije i da možete dostojanstveno završiti svoju profesionalnu karijeru je jedno od osnovnih ljudskih prava. Takođe bi trebalo razmotriti i specifične potrebe starijih radnika, posebno ako je riječ o dodjeljivanju fizički zahtjevnog posla.

I pored svog dugogodišnjeg profesionalnog iskustva, stariji nezaposleni moraju pružiti dvostruko više napora protiv nezaposlenosti

Intervju

17. maja švajcarski narod glasa o SVP-ovoj Inicijativi o napuštanju. Serge Gnoss, upravnik Odieljenja za komunikacije pri Uniji, razgovarao je sa Horizonte o tome šta se zapravo krije iza ove inicijative.

Serge, SVP ovu narodnu inicijativu naziva «Inicijativa o umjerenom imigraciji (Inicijativa o ograničavanju)». Šta SVP zapravo planira ovom inicijativom?

Naziv je lažno pakovanje. Inicijativa SVP-a je sve sem «umjereni»; ona je direktan napad na prava radnika u Švajcarskoj. U slučaju njenog prihvatanja u Švajcarskoj bi prestao da važi Sporazum o slobodi kretanja sa EU, kao i zaštita plata. To je neumjereno, a ne umjereno.

Unija i druge organizacije nazivaju je «Inicijativa o napuštanju». Zašto?

SVP je majstor prikrivanja svojih pravih ciljeva. Njihova politika konstantno koristi bogatima i moćnima; krivi su im uvijek drugi – migranti, radnici, ljudi s niskim prihodima. To možemo prijetiti i kod ove inicijative: objavljeni cilj SVP-a je napuštanje Sporazuma o slobodi kretanja: dakle, da se migracijama definitivno stane u kraj. To je u središtu debate i mora se nazvati pravim imenom. Sve drugo je zamazavanje očiju i ide u korist SVP-u.

Zašto Unija ovu inicijativu smatra opasnom?

SVP napada prava građana: želi da ukine zaštitu plata, a time i fer plate i dobre uslove rada. Osim toga, prijeti i povratak diskriminirajućeg statusa sezonskog radnika. Moramo se odlučno boriti i protiv jednog i protiv drugog.

Zahvaljujući pratećim mjerama za slobodu kretanja mogli smo da uvedemo instrumente za bolju zaštitu plata. Time smo u proteklih 10 godina mogli da poboljšamo uslove rada i kontinuirano povećavamo niske plate. I to posebno u branšama u kojima smo ranije godinama udarali u zid, kao što su na primjer čišćenje i angažovanje osoblja. Takođe smo korak po korak uspjeli da potisnemo damping plate i rad na crno. Kao sindikat decenijama smo se zalagali za više prava za migrantkinje i migrante. Sloboda kretanja je za građane EU je bila ogroman korak naprijed. Ona nam je svima dala pravo da u okviru EU sami biramo gdje ćemo živjeti i raditi. To je osnovno dostignuće koje se mora odbraniti.

Inicijativa je opasna jer sva ova, za radnike značajna dostignuća, dovodi u pitanje. SVP želi da unazadi Švajcarsku za 20 godina. Želi da se vrati u Švajcarsku punu baraka, koja doduše trpi migrantkinje i migrante kao sezonske radnike, ali ih i potpuno obespravljuje. Tako je to bilo u vrijeme kada su sindikati bili slabi i uplašeni, a borbe za radnike se vodile samo u rijetkim izuzecima. U vrijeme kada su samo poslodavci imali riječ i niko se nije usuđivao protivrečiti im. To nije naša vizija Švajcarske; to moramo i hoćemo da spriječimo.

Ovim bi bili pogođeni građani i građanke EU, ali ne i drugi migranti i migrantkinje, npr. iz zemalja trećeg svijeta?

Ne, ne može se tako gledati. Jeste tačno da migrantkinje i migranti iz zemalja trećeg svijeta nemaju direktne koristi od slobode kretanja. Ali i njima su potrebne dobre plate i dobri uslovi rada; i njima je potrebna zaštita plata, baš kao i Švajcarčinjama i Švajcarcima. Svi smo mi u istoj situaciji.

Zar ne bi ograničavanje imigracija riješilo mnoge probleme na radnom tržištu?

To je besmislica. Imigracija uopšte nije problem; problem su izrabljivanje i žed za profitom. Ima ona priča: migrant, Švajcarac i poslodavac sjede oko kolača sa 10 parčadi. Poslodavac uzima 9 i govori Švajcarcu: «Dobro se pazi, migrant hoće da ti uzme kolač.» SVP priča upravo tu priču.

Pitanja & odgovori

Rad u penziji: moram li plaćati AHV?

Uskoro punim 65, a tada ću primati penzije AHV-a i penzionog osiguranja. Međutim, i nakon penzionisanja bih volio da radim dio radnog vremena. Moram li onda i dalje uplaćivati doprinose za AHV?

Baštovan van Penzije: ako radite i u penziji, morate da plaćate doprinose za AHV. (Foto: iStock)

PHILIP THOMAS: Da. Jer obaveza uplaćivanja doprinosa za AHV/IV/EO ne završava se uzimanjem AHV starosne penzije. Ako zarađujete više od 1400 franaka mjesečno (ili 16800 godišnje), Vaš poslodavac Vam mora odbijati doprinose za AHV/IV/EO i uplaćivati ih nadležnom osiguranju. Isto važi i za osiguranje u slučaju nesreće (UVG). UVG ne poznaje starosne limite. Vaš poslodavac dakle i dalje smije da Vam odbija od plate za ove doprinose. Premija se obračunava na osnovu osigurane zarade. Međutim, ne morate više da uplaćujete za osiguranje za nezaposlene, niti za drugi stub osiguranja. Za zdravstveno važi: u opštim uslovima osiguranja i ugovoru piše da li morate i dalje da uplaćujete doprinose, kao i da li osiguranje isplaćuje novac u slučaju da postanete nesposobni za rad. U zavisnosti od uslova, pokriva osiguranja završava se sa napunjenih 65 godina.

Work, 13. 12. 2019

Otkaz sa 63: treba li sada da se penzionišem?

Radim u štampariji. Posao ne ide najbolje. Zbog toga sam sa 63 godine dobio otkaz iz ekonomskih razloga. Moja firma neće da učestvuje u finansiranju ranijeg odlaska u penziju, ali su zahtijevali da odem na savjetovanje. To sam i učinio. Penziono osiguranje mi nudi samo uobičajenu stopu konverzije u slučaju odlaska u penziju sa 63 godine, a to je 4,88. Moja penzija bi bila toliko niska, da ne bi bila dovoljna za život. Moram li uprkos tome da se ranije penzionišem?

MARKUS WIDMER: Ne. Bolje se prijavite kod osiguranja za nezaposlene. Ukoliko biste prihvatili rano penzionisanje, osiguranje za nezaposlene bi moralo da Vam uračuna penziju u dnevnicu za nezaposlene, i tako biste dobili manje novca. Umjesto toga Vam savjetujemo da svoj kapital iz drugog stuba osiguranja tzv. Freizügigkeitskapital rasporedite na dva različita računa u dvije različite banke. Isplate za nezaposlene završice se najkasnije kada dostignete starost za penziju. Nakon toga možete da oslobodite odnosno isplatite svoj kapital iz drugog stuba osiguranja. Savjetujemo Vam da to podijelite na dvije godine, kako bi oporezivanje bilo manje.

Work, 29.11.2019

Stečaj: da li se time završava radni odnos?

Radim u molerskoj firmi. U posljednje vrijeme primjetio sam da posao ide loše. Sada je moj poslodavac pokrenuo stečaj. Šta se sada dešava sa mojim radnim ugovorom? Da li se moj radni odnos automatski završava sa pokretanjem stečaja? Ili moram da nastavim da radim, iako je neizvjesno da li ću dobiti platu?

REGULA DICK: Ne. Pokretanje stečaja ne znači automatski da se Vaš radni odnos završava. Međutim, za rad koji obavite nakon momenta pokretanja stečaja, nećete dobiti obeštećenje u slučaju insolventnosti od strane osiguranja za nezaposlene. Dakle, rizikujete da za ovo vrijeme ne dobijete obeštećenje, ukoliko se u procesu stečaja pokaže da više ne postoje raspoloživa sredstva za isplatu plata. Osim toga, stečajni proces traje relativno dugo. Međutim, pokretanje stečaja smatra se pokazateljem toga da je preduzeće platno nesposobno. Prema Čl. 337a obligacionog prava možete zahtijevati da Vam se obezbijedi buduća plata koja još uvijek nije na redu za isplatu time što će se ona na primjer uplaćivati na blokiran račun. Dajte poslodavcu rok u okviru kog mora da Vam zagarantuje buduću platu. Primjeren rok je u ovom slučaju tri do sedam dana. Ukoliko ne uslijedi potvrda, možete dati otkaz bez otkaznog roka. U tom slučaju se odmah prijavite kod osiguranja za nezaposlene.

Work, 17.11.2019

Poreska reforma i finansiranje AHV-a (STAF) Socijalno osiguranje: šta se mijenja u 2020?

1. januara 2020. na snagu je stupila Poreska reforma i AHV finansiranje (STAF), koju je stanovništvo izglasalo sa 66,4% glasova. Po prvi put u preko 40 godina povećava se stopa AHV doprinosa poslodavca, zaposlenog, preduzetnika i nezaposlenog. Mijenja se i stopa dijela doprinosa koji se odnosi za porodični dodatak.

Marek Wieruszewski

Cilj ove reforme bio je da se ojača oslabljeni AHV sistem, kako bi se obezbijedile buduće penzije. Ovom reformom AHV godišnje dobija dodatne 2 milijarde franaka; 1,2 milijarde snose poslodavci i osiguranici. Ostatak plaća savez.

Izmjene AHV doprinosa

Doprinosa za AHV platu raste za 0,3% (sa 8,4 na 8,7%), i po pola ga snose poslodavac i zaposleni (po 0,15%). Ovo odgovara povećanju od 1,50 franka na 1000 franaka plate. Preduzetnici 0,3% sami moraju da finansiraju. Ako je godišnji prihod preko 56.900 AHV doprinosa sa 7,55% raste na 8,1. Za osobe koje imaju niska primanja važi regresivna skala od 7,55 do 4,32%. Više informacija o tome naći ćete na: <https://www.ahv-iv.ch/p/1.2020.d>

	stari	novi
Zaposleni		
AHV doprinos	4,2%	4,35%
AHV/IV/EO doprinos zaposleni	5,125%	5,275%
preduzetnici		
godišnji prihod preko 56900	7,8%	8,1%
9400 do 56900		između 7,55% i 4,35%
do 9400	395	409
AHV minimalni doprinos		
nezaposleni		
minimalni doprinos	482	496
imanje do 300000 CHF		
najviši doprinos od 8400000 CHF	24100	24800
dobrovoljac za AHV		
minimalni doprinos	922	950
maksimalni doprinos	23050	23750

Starosna penzija

Od 1. januara će se i razne penzije napuštenih i invalida koje pripadaju drugom stubu prvo prilagoditi razvoju cijena. Penzije koje su prvi put podijeljene 2016. povećale su se za 1,8%, penzije iz 2010, 2013. i 2014. za 0,1%. Na ljetnju poslodavca, iznosi obaveznog dijela starosne penzije i 2020. će imati kamatu od bar 1%. Što je veća stopa, to više rastu iznosi osiguranika.

Troškovi zdravstvenog osiguranja

Srednje premije obaveznog zdravstvenog osiguranja porašće u ovoj godini za 0,2%. Srednja premija u obzir uzima sve premije plaćene u Švajcarskoj i odgovara prosječnom opterećenju po osobi. Ovo je veoma skroman porast u odnosu na prethodne godine. Od 1996. premije u prosjeku rastu za 3,8% godišnje. Konkretno promjene za 2020. razlikuju se od kantona do kantona i variraju između -1,5% i 2,9%. U deset kantona (AG, BE, BS, LU, SH, SO, SZ, VD, ZG, ZH) će prosječna premija biti i niža. U pet kantona (AR, GR, NE, TI i VS) povećanje iznosi preko 1,5%. U preostalih jedanaest kantona (AI, BL, FR, GE, GL, JU, NW, OW, SG, TG i UR) porast je između 0 i 1,5%.

Izmjene u plaćanju doprinosa ali i u plaćanju iz fondova

Kantoni povećavaju dječije dodatke

Nevezano za to, u okviru kantonalnog sprovođenja poreskih predložaka povećavaju se dječiji dodaci i dodaci za obrazovanje u 6 kantona od 1. januara 2020.

U kantonu Apencel Auseroden se od 1. aprila 1010 uvode sljedeća povećanja: dječiji dodatak 230 (ranije 200) i dodatak za obrazovanje 280 (ranije 250).

Povećanje dodataka kao posljedicu može imati da zaposleni ostvare pravo na plaćanje razlike, dokle god drugi roditelj za istu djecu u nekom drugom kantonu dobija niže dodatke.

	250	325
dodatak za obrazovanje	250	325
St. Gallen		
dječiji dodatak	200	230
dodatak za obrazovanje	250	280
Freiburg		
dječiji dodatak za prvo dvoje djece	245	265
za svako naredno dijete	265	285
dodatak za obrazovanje do dvoje djece)	305	325
za svako naredno dijete	325	345
Appenzell Innerhoden		
dječiji dodatak	200	230
dodatak za obrazovanje	250	280
Jura		
dječiji dodatak	250	275
dodatak za obrazovanje	300	325
Schaffhausen		
dječiji dodatak	200	230
dodatak za obrazovanje	250	290